Vogelkoppenknipsels

Nummer 79

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden januari, februari en maart 2014 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huis-bladen.

Polder bij Nijkerk in trek bij ganzen

Barneveldse Krant, 4 januari 2014

In de polder Arkemheen bij Nijkerk zijn met het zachte weer van deze winter weer veel vogels te zien, vooral Kieviten, Brandganzen, Kolganzen en Grauwe Ganzen. Met dit zachte weer blijven deze vogels hier overwinteren. Gaat het vriezen, dan trekken deze vogels naar het zuiden. Opvallend is het grote aantal Brandganzen in deze polders.
De polder Arkemheen tussen Nijkerk en Bunschoten en de ernaast gelegen Putterpolder

Polder bij Nijkerk in trek bij ganzen.
Foto: Wim Smeets.

vormen samen een uitgestrekt weidevogelgebied. In het voorjaar bruist het daar van het leven. Dan is het broedtijd voor vele soorten weidevogels.

PvdD: Spreeuw niet op het bord
De Telegraaf, 7 januari 2014
De Utrechtse Statenfractie van de Partij voor de Dieren (PvdD) springt in de bres voor de Spreeuwen, voor zover die zich althans in het territorium van de provincie Utrecht bevinden. De beschermde Spreeuw kan alleen met een ontheffing worden geserveerd. Restaurant De Pronckheer in Cothen, dat de vogel afgelopen zomer op het menu had, probeert die ontheffing bij de provincie los te peuteren. Dat leidde tot verontwaardiging bij deze PvdD, die Kamervragen stelde.
Spreeuwen die schade veroorzaken mogen worden afgeschoten.

Meeuwen voeren: € 130 boete
De Telegraaf, 10 januari 2014
Haarlem gaat als eerste gemeente boetes uitschrijven voor het voeren van meeuwen. Op bepaalde plekken in de stad geldt binnenkort een voerverbod. Wie het toch doet en wordt betrapt mag €130,- neertellen. Meer gemeenten worstelen met de overlast van meeuwen. In Leiden komen daarom ondergrondse containers. De stad heeft net als Alkmaar en Katwijk een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd voor het bestrijden van deze vogels.
Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw van 11 januari 2014.

Korhoenders zie je alleen nog op een foto
Barneveldse Krant, 11 januari 2014
In het begin van de vorige eeuw moesten Korhoenders nog worden bestreden. Omstreeks 1975 ging het al slecht met de Korhoenders. Niet door de Vossen of roofvogels, want die waren er toen bijna niet meer vanwege het gebruik van gifstoffen in de landbouw. Het verdwijnen van de Korhoenders heeft te maken met veranderingen in hun leefgebied: de vergrassing van de heide heeft hen geen goed gedaan. Bepaalde kruiden en veel mierennestjes zijn verdwenen. Er kunnen geen jongen meer worden grootgebracht. Zodoende zijn de Korhoenders op de Veluwe en op de Holterberg zo goed als uitgestorven. Ook in Schotland en in de Scandinavische landen gaat het niet goed met de Korhoender.

Verenkleur ontstond als bijverschijnsel in evolutie
NRC Handelsblad, 14 januari 2014
De veelkleurigheid van vogels en zoogdieren is tijdens de evolutie ontstaan als bijverschijnsel. In het tijdschrift Nature opperen Amerikaanse en Chinese paleontologen het 'speculatieve idee' dat de pigmenten meeveranderen met de toenemende efficiëntie van de stofwisseling, toen vogels en zoogdieren warmbloedig werden. De auteurs baseren hun idee op een uitgebreide analyse van de evolutie van kleurstoffen in huid, haren en veren.

Routes du soleil van de Grauwe Kiek
Trouw, 15 januari 2014
Grauwe Kiekendieven die in West-, Midden- of Oost Europa broeden hebben allemaal hun eigen favorieten routes naar de vaste overwinteringsplaatsen in Afrika. Dat blijkt uit negen jaar zenderonderzoek van de Werkgroep Grauwe Kiekendief. Het onderzoek van Ben Koks en Raymond Klaassen is gepubliceerd in de Proceedings of the Royal Society B. Vanuit Oost-Groningen zijn lijnen getrokken, voornamelijk via Gibraltar naar Afrika. Sommige vogels kiezen de route via Italië. In het voorjaar is er nog maar een enkeling die via dat land naar het noorden terugkeert. De vogels uit Midden-Duitsland kiezen voor het Iberisch schiereiland of voor Italië. De vogels uit Wit-Rusland kiezen voor een oostelijke route via Griekenland om vandaaruit recht de Middellandse Zee over te steken naar Egypte en Libië.

De in V-vorm vliegende ibis past zijn vleugelslag aan aan de ibis die voor hem vliegt
NRC Handelsblad, 16 januari 2014
Engelse en Duitse biologen hebben ontdekt dat ibissen die in een V-vorm vliegen continu hun vleugelstand aanpassen aan die van hun voorganger. Hierdoor maken zij maximaal gebruik van de opwaartse luchtstroom die hun voorganger voor hen creëert. De V-vorm is een bekend vliegpatroon van migrerende vogels. De voorste vogel (die vaak wisselt) verbruikt de meeste energie, de andere vogels profiteren van de opwaartse luchtstroom die door de V-vorm en de vogel voor hun ontstaat.
Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw van 16 januari 2014.

Gans verdient beter imago
Noordhollands Dagblad, 18 januari 2014
Op de gans wordt karaktermoord gepleegd. De gans wordt té gemakkelijk gezien als de veroorzaker van schade. Met dat beeld is voor boeren geld te verdienen en komt er ruimte voor de jacht.
Het aantal overwinterende ganzen in Nederland is sinds 1980 toegenomen van een half miljoen tot bijna twee miljoen. Het merendeel van deze overwinteraars trekt in de zomer naar koudere streken om daar te broeden. Broedende ganzen die het hele jaar in Nederland verbleven waren decennia lang verdwenen, maar ze zijn weer terug. De verklaring voor de sterke groei in de zomer en de winter zijn vooral de zware bemesting en de ontwikkeling van de intensieve, bijna industriële landbouw. Hierdoor is het voedsel voor de ganzen ontzettend verbeterd in winter en zomer. Het eiwitgehalte van het Nederlandse gras blijft de hele zomer hoog en het gras laag door intensief maaien en beweiden. Ganzen zijn slim en passen zich snel aan. De Vos is in Nederland vogelvrij verklaard, daardoor is de vijand van de eieren en de kuikens verdwenen. Het overzomerende deel van de ganzenpopulatie heeft dat ervaren en geeft dat aan de kuikens door. Het is jammer dat de ganzen in Nederland enkel als probleem in het nieuws komen, terwijl wij dat zelf hebben veroorzaakt.
Uit de hoogproductieve weidevelden zijn de weidevogels verdreven door het intensieve maaibeleid. Met het verjagen van de ganzen zitten wij straks met een soort groene doodse vlakte waarin niets anders meer leeft. Dat komt neer op het verbannen van de natuur uit onze omgeving.

Bruine Klauwier totaal uit koers.
Foto: Wim Smeets.

Bruine Klauwier totaal uit koers
De Telegraaf, 20 januari 2014
Tijdens de jaarlijkse tuinvogeltelling werd in het Achterhoekse Netterden een Bruine Klauwier gespot. Het is voor het eerst sinds lange tijd dat deze vogel in ons land is gezien. Het is een zangvogel die in een groot deel in

De Sneeuwuil rukt op.
Foto: Wim Smeets.

Azië broedt. Hij overwintert doorgaans in het oriëntaalse gebied, het zuidoosten van Azië.

Minder vogels geteld vanwege het zachte weer
Leeuwarder Courant, 20 januari 2014
De landelijke tuinvogeltelling heeft beduidend minder vogels opgeleverd dan in andere jaren. Dat komt vooral door het zachte weer. Veel zangvogels zijn naar het bos en het open veld getrokken, omdat daar ook voedsel is te vinden. Meer dan 45.000 mensen deden mee aan de telling. Zij telden 571.000 vogels. De Huismus is het vaakst gezien, gevolgd door Koolmees en Merel.
Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad eveneens van 20 januari 2014.

Sneeuwuil rukt op
De Telegraaf, 24 januari 2014
Sneeuwuilen weten ons land vaker te vinden dan normaal. De vogels zijn per schip vanuit hun leefgebied, Canada en het noorden van de Verenigde Staten, naar Europa gereisd. De laatste officiële waarneming van een Sneeuwuil was in 2008. De uilen trekken massaal weg uit Canada en Alaska naar het zuiden bij gebrek aan voedsel en het slechte weer. Om uit te rusten landen ze dan soms op schepen en als ze geen land meer zien blijven zij aan boord totdat zij weer land zien. Dat kan de kust van Nederland zijn.
Over hetzelfde onderwerp artikelen in Trouw van 27 januari en van 4 en 5 februari 2014. Op 4 maart verscheen er een bericht in Trouw dat een van de twee Sneeuwuilen op Vlieland dood was aangetroffen.

Vredesduiven ontkomen nipt na aanval
NRC Handelsblad, 27 januari 2014
Ze moesten de hoop op vrede in onder andere Oekraïne symboliseren, de twee witte duiven die twee kinderen los lieten na het Angelusgebed: het traditionele middaggebed dat de paus elke zondag houdt op het Sint Pietersplein. Maar binnen een paar seconden werden zij het doelwit van een aanval door een Bonte Kraai en een Zilvermeeuw. Uiteindelijk wisten de twee vredesduiven gehavend te ontkomen. Het symboliseerde de hoop op vrede karakteristiek.
Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 30 januari 2014.

Flamingo (83) overleden
De Telegraaf, 1 februari 2014
De oudste flamingo ter wereld is overleden. De roze vogel bereikte de respectabele leeftijd van 83 jaar. De Adelaide Zoo in Australië liet de flamingo inslapen wegen ouderdomsklachten.

Grote Zilverreiger dol op ons land
De Telegraaf, 1 februari 2014
De Grote Zilverreiger gaat duidelijk de concurrentie aan met de Blauwe Reiger en is op weg om de plaats van de meest voorkomende reigersoort in ons land over te nemen. De Oostvaardersplassen spelen een belangrijke rol als brongebied voor de uitbreiding van de Grote Zilverreiger. Naast het meer beschikbaar komen van geschikt leefgebied worden ook betere bescherming en klimaatverandering als oorzaak voor de toename genoemd. Van oorsprong leefde de Grote Zilverreiger in het mediterrane gebied. De eerste broedge-

De Grote Zilverreiger is dol op ons land.
Foto: Wim Smeets.

vallen in Nederland stammen uit 1978 terwijl in Duitsland, Engeland en België pas in 2012 de eerste succesvolle broedpogingen zijn vastgesteld.
Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 16 februari 2014.

Overijssel: afschot ganzen mogelijk permanent
De Stentor, 1 februari 2014
In Overijssel mogen binnenkort misschien het hele jaar door ganzen worden afgeschoten. Dat staat in een advies dat de Faunabeheereenheid van de provincie heeft gestuurd aan de Overijsselse gedeputeerde Hester Maij, die uiteindelijk de beslissing moet nemen. Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Vogelbescherming Nederland zitten in deze eenheid maar steunen het voorstel niet.
In december 2012 werd een akkoord bereikt over het beheer van de miljoenen ganzen in Nederland, het zogenaamde ganzenakkoord. Dat had op 1 januari 2014 in moeten gaan maar het spatte uit elkaar. Volgens de natuurorganisaties waren boeren niet bereid om de winterrust voor ganzen te respecteren.

Witte ogen van Kauw schrikken indringers af
NRC Handelsblad, 7 februari 2014
Kauwtjes schrikken nestindringers af met hun felle ogen. De witte ogen vertellen aan andere Kauwen dat het nest bezet is. Dat werd uitgeprobeerd door bewerkte afbeldingen van Kauwen in nestkasten te bevestigen. De ene keer voorzien van witte ogen, de andere keer voorzien van donkere roekenogen. Kauwen aarzelden om een nest met heldere ogen te betreden maar lieten zich vervolgens niet afschrikken door foto's waar de zwarte ogen van een Roek in waren gemonteerd.

Zeldzame Roze Pelikaan in Zeeland
Trouw, 8 februari 2014
In Zeeland is op 7 februari een Roze Pelikaan gezien. De soort is een zeldzame verschijning in Nederland. Het is waarschijnlijk en wild exemplaar, het is ongeringd, het is schuw en heeft een gaaf verenkleed. De dag er voor werden al twee exemplaren gezien in de monding van de Oosterschelde.

Lochemse Roeken kraaien victorie
Trouw, 16 februari 2014
Nederlands grootste kolonie Roeken heeft een nieuw rondwegtracé in Lochem afgedwongen. De route die nu is gekozen ontziet hun woongebied, hun kolonie. De Roeken nestelen rondom het station en houden een nieuwe rondweg om het Achterhoekse stadje tegen. Het roekenverplaatsingsplan van €57.500,- gaat niet door.

Zeldzame Roze Pelikaan in Zeeland.
Foto: Wim Smeets.

Naar Afrika trekken? Niet meer nodig voor Grutto's
Trouw, 24 februari 2014
Het natuurreservaat in de Zuid-Spaanse Doñana-delta wordt bedreigd door oprukkende rijstplantages en viskwekerijen. De kern van dit gebied bestaat uit 70.000 ha wetlands die vijftig jaar geleden zijn aangekocht en beschermd door het Wereld Natuur Fonds (WNF). Doñana was het eerste project van het WNF. Daaromheen rukken menselijke

activiteiten op. Die menselijke activiteiten zijn juist goed voor onze Grutto's. Ze hoeven niet meer naar Afrika om te overwinteren. Door inkorting van de trekroute is deze nu minder risicovol. Het traject van Spanje naar Afrika was altijd het meest gevaarlijk. Direct na de oogst van de rijst in oktober strijken de Grutto's neer op de velden in de Doñana om korrels op te pikken.

Elke vogel (m/v) zingt zijn/haar lied
Trouw, 5 maart 2014
Lang werd er gedacht dat alleen mannetjesvogels zongen, maar uit onderzoek blijkt: vrouwtjes fluiten net zo hard mee. Katharina Riebel van de Universiteit Leiden deed hier naar onderzoek samen met collega's uit Amerika en Australië. Zij verzamelden uit de literatuur gegevens over de zang van vrouwelijke zangvogels. Over ruim driehonderd soorten waren er gegevens over het zingen van mannetjes en vrouwtjes. Bij 70% daarvan bleken ook vrouwtjes te zingen. 'Als je de complete stamboom van zangvogels reconstrueert volgt daaruit dat de eerste vrouwelijke zangvogels al zongen. Waarom zijn veel vrouwtjes ermee gestopt? Dat is nog steeds niet duidelijk' (Eigen waarneming van de auteur: toen ik in 1996 op het eiland Cres in Kroatië vanuit een stenen onderkomen Vale Gieren fotografeerde vanachter een half doorlatende spiegel, kwam er een vrouwtje Blauwe Rotslijster voor deze spiegel zitten en begon zachtjes en ingetogen te fluiten. Dat deed zij langdurig waarbij zij telkens in de spiegel keek.)
Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 6 maart 2014.

Paradijsvogelborst schittert in duizend kleuren
NRC Weekend, 8-9 maart 2014
De prachtige kleuren van paradijsvogels, kolibries en vele anderen komen niet van een pigment, maar ontstaan door de structuur van de veren zelf. De fijnste vertakking van de veren, de baardjes, zitten tjokvol melaninestaafjes die in laagjes op elkaar zijn gestapeld. Elk laagje melanine kaatst verschillende lichtgolven teug. De lichtgolven interfereren met elkaar: sommigen versterken elkaar, andere doven uit. Zo ontstaan heldere kleuren met een iriserende metaalglans.
Soms kan op plaatsen aan de vogel de kleur sterk veranderen. Dat komt doordat de baarden de doorsnede hebben van een boemerang. Deze boemerangbaarden werken als een gebogen spiegel. Ze weerkaatsen het invallende licht in drie verschillende richtingen, met verschillende golflengten.

Record: Limburg telt minstens veertien roepende Oehoes
Trouw, 14 maart 2014
Op verzoek van de provincie Limburg worden de Oehoes twee jaar lang opgespoord en gevolgd. Doel is de leefkansen voor de Oehoe te verbeteren. Op basis van de eerste resultaten concluderen de onderzoekers dat het aantal Oehoes in de Limburgse mergelgroeves, waar ze broeden, ontgroeit en dat deze uilen zich nu ook vestigen in zandgroeves en grote bossen in de omgeving. Een recordaantal van zeker veertien Oehoes is dit jaar al gesignaleerd in Limburg. Het eerste broedende oehoepaar werd in 1997 in Nederland vastgesteld in de ENCI-groeve bij Maastricht. Daarna volgde het broedpaar in de groeve in Winterswijk.

De vloek van de Kuifkoekoek
de Volkskrant, 22 maart 2014
De Kuifkoekoek is meer dan en ordinaire profiteur. Het koekoeksjong ontneemt zijn pleegouders (Blauwe Ekster, Zwarte Kraai) eten, maar geeft er bescherming voor terug. Uit een nest waar de Kuifkoekoek haar ei(eren) heeft gelegd, blijken ook van de eigen soort meer jongen uit te vliegen. Uit onderzoek bleek dat het kuifkoekoeksjong de andere jonge vogels niet uit het nest werkt maar gewoon mee laat opgroeien. Daarnaast scheidt het koekoeksjong een vieze, stinkende stof af bij nadering van onheil of gevaar. Dat houdt predators op een afstand en het nest wordt minder aangevallen. Deze aanpak van de Kuifkoekoek is verrassend anders dan bij de gewone Koekoek die bij ons voorkomt. Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw van 21 maart 2014.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47, e-mail: smeets.foto@casema.nl.